

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 64/18

Λουξεμβούργο, 8 Μαΐου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-82/16
Κ.Α. κ.λπ. κατά Belgische Staat
(οικογενειακή επανένωση στο Βέλγιο)

Οι αιτήσεις οικογενειακής επανένωσης πρέπει να εξετάζονται ακόμη και αν στον υπήκοο τρίτης χώρας, μέλος της οικογένειας πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος ουδέποτε άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, έχει επιβληθεί απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια

Η ύπαρξη σχέσης εξάρτησης μεταξύ του υπηκόου τρίτης χώρας και του πολίτη της ΕΕ καθώς και η ύπαρξη λόγων δημόσιας τάξης για την απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια πρέπει να εκτιμώνται κατά περίπτωση

Εις βάρος διαφόρων υπηκόων τρίτων, εκτός ΕΕ, χωρών (Αρμενίας, Ρωσίας, Ουγκάντας, Κένυας, Νιγηρίας, Αλβανίας, Γουινέας), που διαμένουν στο Βέλγιο, εκδόθηκαν αποφάσεις επιστροφής, αντιστοίχως, στις χώρες τους, συνοδευόμενες από αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου στο βελγικό έδαφος. Ως προς ορισμένους από αυτούς, οι εν λόγω αποφάσεις ελήφθησαν για τον λόγο ότι συνιστούσαν απειλή για τη δημόσια τάξη. Εν συνεχεία, οι ενδιαφερόμενοι υπέβαλαν, στο Βέλγιο, αίτηση χορήγησης άδειας διαμονής, ορισμένοι υπό την ιδιότητά τους ως κατιόντες Βέλγου υπηκόου εξαρτώμενοι από αυτόν, άλλοι ως γονείς ανήλικου τέκνου που έχει τη βελγική ιθαγένεια και, τέλος, ένας εξ αυτών ως κατά νόμο συνοικίων σύντροφος ευρισκόμενος σε σταθερή σχέση με Βέλγο υπήκοο. Οι αιτήσεις αυτές δεν εξετάστηκαν από τις αρμόδιες βελγικές αρχές για τον λόγο ότι εις βάρος των ενδιαφερομένων είχε εκδοθεί απόφαση απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια η οποία εξακολουθούσε να ισχύει. Από τη στιγμή που καθίσταται απρόσβλητη, μια τέτοια απόφαση δεν δύναται, καταρχήν, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να εξαφανισθεί ή να παύσει προσωρινά να παράγει τα αποτελέσματά της παρά μόνον με την υποβολή, στο εξωτερικό, αίτησης άρσης ή αναστολής της.

Επιληφθέν των ενδίκων αυτών διαφορών, το Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Συμβούλιο επιλύσεως ενδίκων διαφορών σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης, Βέλγιο) αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα. Διευκρινίζει ότι, σύμφωνα με εθνική πρακτική, οι αιτήσεις χορήγησης άδειας διαμονής για λόγους οικογενειακής επανένωσης δεν ελήφθησαν υπόψη και, επομένως, δεν εξετάστηκαν επί της ουσίας για τον λόγο ότι στους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών είχε επιβληθεί απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια. Επισημαίνει, επίσης, ότι οι διάφοροι πολίτες της Ένωσης περί των οποίων πρόκειται δεν μεταβαίνουν τακτικά σε άλλο κράτος μέλος υπό την ιδιότητα του εργαζομένου ή του παρέχοντος υπηρεσίες και δεν έχουν συνάψει ή συσφίξει οικογενειακούς δεσμούς με τους υπηκόους τρίτων χωρών στο πλαίσιο πραγματικής διαμονής σε άλλο, πλην του Βελγίου, κράτος μέλος. Κατά συνέπεια, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον η οδηγία της Ένωσης σχετικά με την παράνομη διαμονή ή το άρθρο 20 ΣΛΕΕ (ιθαγένεια της Ένωσης) έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις αυτές¹.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία σχετικά με την ιθαγένεια της Ένωσης, κατά την οποία υφίστανται όλως ιδιαίτερες καταστάσεις στο πλαίσιο των οποίων, μολοντί ο εμπλεκόμενος πολίτης της Ένωσης δεν έχει κάνει χρήση της ελευθερίας κυκλοφορίας, επιβάλλεται η αναγνώριση δικαιώματος διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας που είναι μέλος της οικογένειας του εν λόγω πολίτη. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση που, συνεπεία της μη αναγνώρισης ενός τέτοιου δικαιώματος, ο εν λόγω πολίτης θα αναγκαζόταν, εκ των πραγμάτων,

¹ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2008, L 348, σ. 98).

να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης θεωρούμενο ως εν όλον, στερούμενος, ως εκ τούτου, τη δυνατότητα πραγματικής απόλαυσης, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων που πηγάζουν από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.

Η υποχρέωση που επιβάλλεται στον υπήκοο τρίτης χώρας να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης προκειμένου να ζητήσει την άρση ή την αναστολή της επιβληθείσας σε αυτόν απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια είναι ικανή να θέσει σε κίνδυνο την πρακτική αποτελεσματικότητα της ιθαγένειας της Ένωσης. Τούτο ισχύει σε περίπτωση που η τήρηση της υποχρέωσης αυτής καταλήγει, λόγω της ύπαρξης σχέσης εξάρτησης μεταξύ του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας και του πολίτη της Ένωσης, στο να υποχρεώνεται, στην πράξη, ο τελευταίος να τον συνοδεύσει και, ως εκ τούτου, να εγκαταλείψει και αυτός το έδαφος της Ένωσης επ' αόριστον, όπως επισημαίνει το εθνικό δικαστήριο.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο διευκρινίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να υφίσταται σχέση εξάρτησης δυνάμενη να θεμελιώσει δευτερογενές δικαίωμα διαμονής του μέλους της οικογένειας πολίτη της Ένωσης ο οποίος ουδέποτε άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας. **Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, σε αντίθεση με τους ανήλικους (ιδίως μικρής ηλικίας παιδιά), ένας ενήλικας είναι, καταρχήν, σε θέση να ζει ανεξάρτητα από τα μέλη της οικογένειάς του. Επομένως, για έναν ενήλικα, το δευτερογενές δικαίωμα διαμονής είναι δυνατό να υφίσταται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των σχετικών περιστάσεων, ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί επ' ουδενί να απομακρυνθεί από το μέλος της οικογένειάς του από το οποίο εξαρτάται.** Αντιθέτως, όταν ο πολίτης της Ένωσης είναι ανήλικος, η εκτίμηση περί της ύπαρξης μιας τέτοιας σχέσης εξάρτησης με τον υπήκοο τρίτης χώρας πρέπει να στηρίζεται στη συνεκτίμηση, προς το υπέρτατο συμφέρον του τέκνου, του συνόλου των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, ιδίως δε της ηλικίας του τέκνου, της σωματικής και συναισθηματικής του ανάπτυξης, της έντασης του συναισθηματικού του δεσμού με έκαστο των γονέων του, καθώς και του κινδύνου που θα συνεπαγόταν για την ισορροπία του τέκνου ο αποχωρισμός του από τον γονέα υπήκοο τρίτης χώρας. Προκειμένου να αποδειχθεί τέτοια σχέση εξάρτησης, η ύπαρξη οικογενειακού δεσμού, είτε βιολογικής είτε νομικής φύσης, με τον εν λόγω υπήκοο δεν αρκεί, η δε συνοίκηση με αυτόν δεν είναι απαραίτητη, μολονότι συνιστά κρίσιμο στοιχείο το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.

Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι η σχέση εξάρτησης που επικαλείται ο υπήκοος τρίτης χώρας γεννήθηκε μετά την εις βάρος του έκδοση απόφασης απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια.

Ομοίως άνευ σημασίας είναι το αν η απόφαση απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια έχει καταστεί απρόσβλητη κατά το χρονικό σημείο στο οποίο ο υπήκοος τρίτης χώρας υποβάλλει την αίτηση χορήγησης άδειας διαμονής για λόγους οικογενειακής επανένωσης.

Επίσης άνευ σημασίας είναι το γεγονός ότι η απόφαση απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια δικαιολογείται από τη μη συμμόρφωση με υποχρέωση επιστροφής. **Οσάκις λόγοι δημόσιας τάξης δικαιολόγησαν μια τέτοια απόφαση, οι λόγοι αυτοί δεν μπορούν να οδηγήσουν αυτομάτως σε άρνηση αναγνώρισης δευτερογενούς δικαιώματος διαμονής στον υπήκοο τρίτης χώρας.** Η άρνηση αναγνώρισης δευτερογενούς δικαιώματος διαμονής στον υπήκοο τρίτης χώρας για λόγους δημόσιας τάξης είναι δυνατή μόνο στην περίπτωση που, κατόπιν συγκεκριμένης εκτίμησης του συνόλου των περιστάσεων της συγκεκριμένης υπόθεσης υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, του υπέρτερου συμφέροντος του τέκνου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, προκύπτει ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας συνιστά πραγματική, ενεστώσα και αρκούντως σοβαρή απειλή για τη δημόσια τάξη.

Τέλος, η οδηγία 2008/115² αντιτίθεται σε εθνική πρακτική κατά την οποία απόφαση επιστροφής είναι δυνατό να εκδοθεί εις βάρος υπηκόου τρίτης χώρας, κατά του οποίου έχει ήδη εκδοθεί απόφαση περί επιστροφής συνοδευόμενη από απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια που εξακολουθεί να ισχύει, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι περιστάσεις της οικογενειακής του ζωής (ιδίως το υπέρτατο συμφέρον του ανήλικου τέκνου του) των οποίων έγινε μνεία σε αίτηση χορήγησης

² Άρθρο 5.

άδειας διαμονής για λόγους οικογενειακής επανένωσης υποβληθείσα μετά την επιβολή της εν λόγω απαγόρευσης εισόδου στην επικράτεια, εκτός αν ο ενδιαφερόμενος είχε τη δυνατότητα να επικαλεσθεί τα στοιχεία αυτά σε προγενέστερο χρονικό σημείο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582